

НАУКА ТА БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ: МІЖНАРОДНА ПІДТРИМКА *

Віддалений безкоштовний доступ під час війни до міжнародних баз даних наукової інформації для українських учених

Кількість наукових установ України, які підписалися на колекції ресурсів Research4Life безкоштовно, зростає до 500. Звільнення від витрат було запроваджено в березні 2022 р. у відповідь на воєнну кризу, з якою зіткнулася Україна після вторгнення Російської Федерації в Україну.

Стурбовані наслідками нинішнього конфлікту для стану науки та освіти, видавці-партнери Research4Life надали установам в Україні повний доступ до наявних у них електронних ресурсів наукової інформації на 2022 р.

Відтоді кількість зареєстрованих закладів зростає на 150 % – із лише 200 до понад 500.

У рамках Research4Life Україна зазвичай входить до групи В країн, які зобов'язані платити за доступ до ресурсів Research4Life. Окрім відмови від оплати, ще 30 видавців-партнерів Research4Life також вперше зробили свій контент доступним у країні.

<https://cutt.ly/D1PYtFm>

Підтримка України світовим академічним середовищем

11 листопада 2022 р. Президент Національної академії наук України академік Анатолій Загородній взяв участь в онлайн-наradі координаційної групи президентів академії наук на підтримку української науки. Українська координаційна група з питань науки, інновацій та досліджень була створена за підсумками зустрічі президентів національних академії наук у Варшаві 2 червня 2022 р. Функції секретаріату цієї координаційної групи взяли на себе Національна академія наук США та Польська академія наук.

Учасниками наради стали президенти і повноважні представники Австралійської академії наук, Данської королівської академії, Королівського товариства Великої Британії, Національної академії наук Німеччини «Леопольдина», Французької академії, Всеєвропейської федерації академії природничих і гуманітарних наук (ALLEA), Польської академії наук, Національної академії наук США, а також фондів «Breakthrough Prize Foundation» і «Novo Nordisk Foundation».

* Матеріали рубрики підготували: №1 – Оксана Клименко, кандидатка історичних наук, доцентка, завідувачка відділу наукових видань Інституту бібліотекознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, №2–4 – Тетяна Гранчак, докторка наук із соціальних комунікацій, професорка, провідна наукова співробітниця відділу історії та теорії бібліотечної справи Інституту бібліотекознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського.

Основне питання, яке розглядалося на нараді, – реалізація Плану дій із підтримки української науки, ухваленого очільниками академій наук у Варшаві 2 червня 2022 р.

Президент НАН України відзначив зусилля й конкретні дії іноземних партнерів, спрямованих на реалізацію плану заходів із підтримки української науки, зокрема фінансову підтримку Французької академії, програми академічної мобільності для українських учених Австрійської та Польської академії наук, грантову підтримку Національної академії наук Німеччини «Леопольдина», індивідуальні й колективні гранти для українських науковців Магнітного товариства Інституту інженерів електротехніки та електроніки й інші.

Сьогодні НАН України веде активні пошуки і працює над залученням міжнародної підтримки та додаткових джерел фінансування на двосторонній і багатосторонній основі. Тож реалізація Плану дій є надзвичайно важливим аспектом залучення міжнародної допомоги.

План із підтримки та відбудови української науки передбачає забезпечення установ НАН України науковим обладнанням. На сьогодні чотири провідні виробники наукового обладнання – компанії «Agilent», «Bruker», «Carl Zeiss» і «Analytik Jena» – вирішили пожертвувати необхідні інструменти й обладнання на загальну суму понад 4 млн доларів.

Президент НАН України академік Анатолій Загородній відзначив і певний прогрес у реалізації інших кроків Плану дій. Зокрема, Україна звільняється від сплати членських внесків у міжнародних організаціях (CERN, IASA, EISCAT, EPS та інших), отримує запрошення приєднатися до європейських дослідницьких інфраструктур. Він навів численні приклади звільнення від конференційних внесків і оплати публікацій у наукових журналах, зокрема в журналах відкритого доступу. Цього року українські вчені мають безкоштовний доступ до баз даних «Scopus» і «Clarivate Analytics». Значно покращилися можливості вільного доступу до повних текстів статей, а також книг і журналів, що видаються «Springer Nature», «John Wiley & Sons», «Taylor & Francis», «Emerald», «Oxford University Press», «Cambridge University Press». Отже, План дій значною мірою виконується.

Академік Анатолій Загородній укотре наголосив, що сьогодні вкрай важливо підтримувати науковців, які залишилися працювати в Україні, оскільки підтримка лиш учених, змушених тимчасово виїхати закордон, може в довгостроковій перспективі мати помітні негативні наслідки для української науки загалом.

Президент НАН України розповів також про пошкодження наукових об'єктів, розташованих у центрі Києва, під час масованого ракетного обстрілу Російською Федерацією 10 жовтня, про героїчні зусилля українських учених, які, попри важкі умови, продовжують активно працювати.

Учасники зустрічі обговорили стан справ із досягненням прогресу в реалізації Плану дій, з урахуванням поточної ситуації в Україні підкреслили дії, яких можна вжити в короткостроковій перспективі, а також інші, які залежатимуть від розвитку військової ситуації та ситуації з безпекою в Україні.

Президент Всеєвропейської федерації академій природничих і гуманітарних наук Антоніо Лопрієно поінформував учасників про результати програми підтримки постраждалих від війни вчених і наукових установ в Україні, що була запроваджена у співпраці з «Breakthrough Prize Foundation», який пожертвував 1,5 млн доларів на реалізацію цієї програми. Серед наукових колективів, які отримали гранти від ALLEA, – чотири установи НАН України: Інститут біохімії ім. О. В. Палладіна НАН України, Міжнародний науково-навчальний центр інформаційних технологій та систем НАН України та МОН

України, Національний науковий центр «Харківський фізико-технічний інститут» та Донецький фізико-технічний інституту ім. О. О. Галкіна НАН України.

Президентка Данської королівської академії Марі-Луїза Нош поінформувала, що Королівська академія стала майданчиком зустрічей для 25 українських учених, що знайшли тимчасовий притулок у дослідницькому середовищі Данії. Данська королівська академія розробила програму наставництва, яка дозволяє членам Данської молоді академії і членам Королівської академії спілкуватися з українськими науковцями та знайомити їх із новими науковими мережами й ресурсами, щоби гарантувати, що українці магимуть ширшу фахову мережу, коли повернуться додому. Наразі йдеться про створення віртуального дослідницького центру, який уможлилював би взаємодопомогу в різних галузях досліджень не лише на час перебування українських учених у Данії, а й по закінченні війни.

Секретар Королівського товариства з міжнародних зв'язків професор Робін Граймс розповів про урядовий пакет підтримки обсягом 3 млн фунтів стерлінгів для українських дослідників у Великій Британії, що реалізується через програму стипендій «Дослідники під загрозою».

Президент Польської академії наук Єжи Душинський анонсував запуск нової програми для підтримки українських учених – дослідницьких команд на чолі з провідними українськими вченими, яка офіційно розпочнеться на початку грудня.

Модераторка наради, президентка Національної академії наук США Марша Макнатт запевнила учасників, що національні академії США, які мають довгу історію підтримки відкритих ліній зв'язку з міжнародним дослідницьким співтовариством навіть у складних геополітичних ситуаціях, докладатимуть максимум зусиль для підтримки української науки у воєнний і повоєнний час.

Наступне засідання координаційної групи президентів академій наук з підтримки української науки відбудеться у червні 2023 р.

<https://cutt.ly/G1PgBgb>

26 жовтня 2022 р. у Варшаві відбулося підписання Меморандуму про взаєморозуміння між Національним фондом досліджень України та Фондацією польської науки (Fundacja na rzecz Nauki Polskiej, FNP, ФПН).

Відповідно до Меморандуму Національний фонд досліджень України та Фондація польської науки висловили намір щодо співробітництва за такими напрямками:

- спільні ініціативи, такі як двосторонні або багатосторонні конкурси;
- обмін знаннями та найкращими практиками між організаціями за допомогою проведення спільних семінарів, воркшопів та конференцій;
- сприяння участі експертів у процесі оцінювання заявок у рамках проведення конкурсів та ініціатив НФДУ та ФНП тощо.

Фонд висловлює щире вдячність нашим польським партнерам за їхню підтримку у ці важкі часи та готовність співпрацювати. Підписання Меморандуму сприятиме продовженню активної співпраці між організаціями й установами України та Польщі в галузі науково-технічних досліджень.

<https://nrfu.org.ua/news/naczionalnyj-fond-doslidzhen-pidpysav-memorandum-pro-vzayemorozuminnya-z-fundacziyeyu-polskoyi-nauky-fnp/>

21 листопада 2022 р. у рамках робочого візиту до Брюсселю виконавча директорка Національного фонду досліджень України Ольга Полоцька відвідала з візитом офіс Асоціації Science Europe – визнаної організації, яка об'єднує основні державні агенції, що фінансують або виконують наукові дослідження найвищого рівня в Європі. Метою візиту було посилити співпрацю між НФДУ та Science Europe в контексті війни та розробки політики європейського дослідницького простору.

Цього дня було підписано Угоду про членство Національного фонду досліджень України в Асоціації Science Europe.

Зважаючи на складність ситуації в Україні та завдяки розумінню європейських колег, Фонд набув повноправного членства за спрощеною процедурою і на особливих умовах: Україна була звільнена від оплати членських внесків за 2022–2023 рр.

Упродовж двох сесій, одна з яких пройшла вранці, а друга – вдень, було проведено серію зустрічей із керівниками політики Science Europe, які працюють в обраних пріоритетних сферах ERA Policy Agenda 2021–2024. Вони включають програми розширення доступу та поширення досконалості, академічну свободу, оцінку досліджень, рівність різноманітності та інклюзивності, а також перехід до «зелених» і цифрових технологій тощо.

Під час зустрічей було розглянуто можливі заходи, які Science Europe та члени Асоціації можуть організувати для підтримки розвитку української дослідницької системи під час війни та після неї, співпрацю з такими організаціями, як ISC та ALLEA, Global Research Council, активне залучення до робочих груп SE тощо.

<https://cutt.ly/E1EstrM>

23 листопада 2022 р. виконавча директорка Національного фонду досліджень України Ольга Полоцька відвідала осінню Генеральну Асамблею Science Europe, що проходила паралельно зі щорічним «Семінаром високого рівня Європейського дослідницького простору» в Цюриху. Заходи було організовано Асоціацією Science Europe спільно зі Швейцарським національним науковим фондом (SNSF) і Державним секретаріатом Швейцарії з питань освіти, досліджень та інновацій (SERI). Головна тема цього року – «Дослідницька етика та доброчесність у контексті залучення громадськості».

Science Europe підтримує НФДУ як нового Члена Асоціації та долучає Фонд до ініціатив та можливостей, що передбачає членство, включаючи тісну співпрацю з Членами Асоціації у реалізації Стратегічних планів дій на наступні роки. У рамках нинішніх обговорень, президент Science Europe Марк Шильц приділив особливу увагу підтримці українських дослідників зі сторони організацій-членів SE. Він також наголосив на тому, що необхідно вже зараз готувати системні заходи щодо підтримки науки в Україні після завершення війни.

На одному із засідань Ради правління Science Europe обговорювались можливості підготовки організацій-членами програм та ініціатив із допомоги з відбудови зруйнованої наукової інфраструктури в Україні.

Щиро вдячні нашим європейським колегам за їхню беззастережну підтримку в цій безпрецедентній боротьбі за нашу свободу!

<https://cutt.ly/I1GquHn>

Більшість європейських дослідників підтримують наукові санкції проти Росії

Влітку цього року авторитетне видання Science| Business розпочало проведення опитування, головною темою якого було питання введення наукових санкцій проти Російської Федерації. Нещодавно видання опублікувало результати, які показали, що в науковому співтоваристві розпалились неабиякі пристрасті серед тих, хто «за» і «проти».

Один український дослідник писав: «росія – держава-терорист і росіяни підтримують війну. Через них українські вчені були змушені заморозити свої дослідження, відмовитися від роботи, якій присвятили багато років. Тому не повинно бути ніяких наукових контактів і зв'язків з російськими дослідниками, поки вони не визнають свою провину і не будуть покарані за жах, завданий українцям».

Кілька дослідників закликали до більш виважених кроків. Американець писав: «Чи можемо ми вчитися з історії? Які обмеження були накладені на нацистську Німеччину під час Другої світової війни? Що спрацювало, а що ні?». І німецький дослідник: «Санкції повинні бути обмежені в часі і регулярно переоцінюватися».

Однак, реальні результати такі: загалом, майже 70% з 240 осіб, які ідентифікували себе як дослідники в онлайн-опитуванні, заявили, що згодні з тим, що «наукові відносини з Росією повинні бути певним чином санкціоновані». Ще 21% сказали, що не згодні, а решта 9% сказали, що не впевнені.

Українські та російські дослідники, які брали участь в опитуванні, мали тверді погляди: з 78 дослідників, які ідентифікували себе як громадяни України, всі, крім шести, підтримали санкції. З 10 респондентів, які зазначили, що вони – росіяни, всі, крім двох, висловилися проти санкцій. Але, навіть не враховуючи представників цих двох країн, результати значно не змінюються: 62% європейських дослідників не з України чи Росії заявили, що згодні з санкціями, 25% не погоджуються, а 13% не впевнені.

Погляд професійних дослідників на санкції особливо важливий, так як саме вони є безпосередніми учасниками міжнародного наукового співробітництва.

<https://nrfu.org.ua/news/bilshist-yevropejskyh-doslidnykiv-pidtrymuyut-naukovi-sankcziyi-proti-rosiyi/>

Допомога вченим України під час війни

Об'єднаний дослідницький центр Європейської Комісії (JRC) оголосив 8 конкурсів на доступ до дослідницької інфраструктури для науковців з академічних і дослідницьких організацій, малих та середніх підприємств державного та приватного секторів.

JRC пропонує доступ до своїх неядерних об'єктів дослідникам і вченим із держав-членів ЄС і країн, асоційованих із дослідницькою програмою Європейського Союзу Horizon Europe. Що стосується ядерних об'єктів, JRC надасть доступ до них державам-членам ЄС і країнам, асоційованих із дослідницькою програмою Euratom.

Надання запрошеним дослідникам доступу до своїх лабораторій та обладнання є частиною стратегії JRC, спрямованої на:

- сприяння поширенню наукових знань;
- підвищення конкурентоспроможності;

- подолання розриву між дослідженнями та промисловістю;
- забезпечення навчання та підвищення кваліфікації вчених.

Науковці матимуть можливість працювати в таких сферах:

- ядерна безпека та захист (Euratom Laboratories);
- хімія;
- біонауки/науки про життя;
- фізичні науки;
- інформаційно-комунікаційні технології тощо.

Результати також будуть важливі для розробки політики Європейського Союзу.

<https://nrfu.org.ua/news/ukrayinski-vcheni-mayut-mozhlyvist-popraczyuvaty-v-laboratoriyah-obyednanogo-doslidnyczkogo-czentru-yek/>

Відкрито конкурс «ERC Consolidator Grant 2023».

Грант ERC Consolidator передбачений для вчених, які прагнуть створити власну дослідницьку групу та продовжити розвивати успішну кар'єру в Європі, або вже мають потужну команду та хочуть її підсилити.

Хто може подати заявку?

Дослідники будь-якої національності, що мають 7–12-річний досвід роботи після здобуття докторського ступеня, багатообіцяючи наукові перспективи і цікаву пропозицію щодо дослідження.

Критерії

На конкурс приймаються заявки незалежно від галузі досліджень. Гранти ERC діють за принципом «bottom-up» без заздалегідь визначених пріоритетів.

Місцезнаходження

Дослідження має проводитись у державній чи приватній дослідницькій організації.

Заявки на отримання гранту ERC мають бути подані одним головним дослідником (PI) спільно з приймаючою установою та від її імені.

Всі юридичної особи, включно з університетами, дослідницькими центрами та підприємствами, можуть розміщувати PI та його/її команду. Приймаюча установа має бути розташована в одній із держав-членів ЄС або в одній із асоційованих країн.

ERC надає гранти на підтримку проєктів, які виконуються окремим дослідником, який може наймати інших дослідників як членів команди.

Є можливість співпраці з дослідниками, які перебувають у неєвропейських країнах.

Шукайте детальну інформацію на офіційному веб-сайті EURAXESS.

<https://cutt.ly/c1GqR3l/>

Університет Ровіра і Віргілі (URV, Таррагона, Іспанія) пропонує підтримку українським ученим у рамках ініціативи MSCA4Ukraine.

Мета MSCA4Ukraine – підтримати дослідників, які були змушені покинути Україну. Таким чином, вони отримують можливість продовжити роботу в Європі та сприяти свободі наукових досліджень. Ініціатива фінансується ЄС у рамках програми «Дії Марії Склодовської-Кюрі».

До участі запрошуються аспіранти й постдоки. Кандидати повинні узгодити свою участь у програмі з приймаючою організацією, яка подасть заявку від імені дослідника через онлайн-портал. До списку приймаючих організації долучився і Університет Ровіра і Віргілі, що входить до Альянсу «AURORA».

Заявки розглядатимуться на постійній основі, доки не буде розподілений весь бюджет на суму 25 млн євро. Попередньо встановлено три кінцеві дати прийому заявок: 11 листопада 2022 р., 9 грудня 2022 р. та 9 січня 2023 р. Однак, залежно від кількості заявок, терміни можуть змінюватись.

<https://cutt.ly/flEsXf9>

У відповідь на російське вторгнення в Україну Міністерство природних ресурсів Канади (NRCan) почало приймати українських учених у канадські організації на основі тимчасового працевлаштування, стипендії, домовленості про тимчасове перебування та надавати інші види підтримки.

Можливості, які пропонуються українським ученим

NRCan заснувало «Канадсько-українське наукове партнерство», метою якого є підтримка українських учених. Мета цієї ініціативи полягає в тому, щоб:

- у короткостроковій перспективі допомогти вченим з України, надавши їм можливість працевлаштування у Канаді;
- у середньостроковій та довгостроковій перспективі відновити український науковий потенціал за одночасного зміцнення канадсько-українського наукового співробітництва в галузі використання природних ресурсів.

Для кого створена ця пропозиція

Вчені, аспіранти та профільні фахівці, які втікали або залишали Україну після російського вторгнення, зокрема:

- висококваліфіковані спеціалісти з досвідом роботи у сфері природних ресурсів;
- студенти, які шукають місця в канадських наукових установах для продовження своїх дослідницьких робіт.

Процедура

Кандидат подає заявку.

На електронну пошту має прийти підтвердження.

Кандидат запрошується на співбесіду (якщо її проводять для потенційної посади), після чого у випадку успішного результату отримує пропозицію про роботу.

Як подати заявку

Зважаючи на обставини, NRCan створило дуже гнучкі умови подання заявок. Треба зазначити своє ім'я у списку відповідних кандидатів та надіслати резюме (с.в.) за адресою: NRCan-ScienceUkraine-RNCan@nrcan-rncan.gc.ca.

Навички та знання пошукача мають відповідати вимогам до наявних вакансій у NRCan та у їхніх партнерів. Якщо резюме не відповідає критеріям NRCan, воно буде передано партнерським організаціям для пошуку відповідної вакансії, за наявності такої можливості.

У своєму електронному листі треба вказати таку інформацію:

П.І.Б.

Адреса електронної пошти

Сфера спеціалізації (наприклад, гірнична справа, геологія)

Вищий здобутий академічний ступінь (наприклад, магістр наук, кандидат ... наук)

Мови, якими вільно володієте (наприклад, англійська, французька, українська)

Чи перебуваєте наразі в Канаді або плануєте переїхати до Канади в рамках канадсько-української програми надання дозволу на негайний переїзд (CUAET)? Якщо наразі знаходитесь не в Канаді, вкажіть поточне місцезнаходження (країну).

Чи маєте дозвіл на роботу в Канаді? (Так/Ні)

Також слід додати копію свого резюме.

Скільки часу триватиме розгляд заявки

Ініціатива NRCan Ukraine передбачає максимально швидко обробку заявок. Час відповіді може коливатись залежно від кількості отриманих заявок.

Підтвердження отримання листа відбувається упродовж одного робочого дня. Надіслана інформація буде передана менеджерам з підбору персоналу та науковим партнерам.

<https://nrfu.org.ua/news/kanadsko-ukrayinske-naukove-partnerstvo/>

Уряд Швейцарії через Федеральну комісію з надання стипендій для іноземців із метою популяризації міжнародного обміну та поглиблення співпраці між Швейцарією та іншими країнами надає для іноземних науковців федеральні стипендії.

Посольство Швейцарії в Києві координує аплікаційний процес в Україні: приймає досьє, контролює його відповідність вимогам комісії, проводить попередній відбір.

Федеральна комісія з надання стипендій для іноземців надає три типи стипендій українським науковцям для навчання у швейцарських університетах, федеральних політехнічних інститутах та у вищих школах прикладних наук: Research scholarships, PhD scholarships, Postdoctoral Scholarships.

Приєм аплікаційних документів триватиме до 5 грудня 2022 р.

Для отримання аплікаційних документів слід у письмовій формі звернутися до посольства Швейцарії в Києві або за е-адресою: kyiv@eda.admin.ch.

<https://cutt.ly/Y1GqAXN/>

Стипендії від Ініціативи «Українські дослідження в Швейцарії».

Науковцям у галузі гуманітарних наук, культурології та соціальних наук, чий дослідження можуть зробити значний внесок у краще розуміння історії, суспільства, політики та культури України, пропонується взяти участь у міжнародній програмі стипендій від ініціативи «Українські дослідження в Швейцарії» URIS.

Стипендії URIS дають змогу одержувачу провести дослідження терміном 6 місяців у Базельському університеті (серпень 2023 – січень 2024 рр. та лютий 2024 – липень 2024 рр.).

Ініціатива шукає міжнародно визнаних дослідників, які готові брати участь у мережі швейцарсько-українських досліджень і запропонувати курс, пов'язаний з Україною, в Базельському університеті під час їхнього перебування у Швейцарії. Основний робочий фокус URIS в осінньому семестрі 2022 р. та весняному семестрі 2023 р. буде зосереджено на питанні «Україна та Європа в перехідний період». Оголошення про дві стипендії орієнтоване на заявників, які працюють над питаннями міжрегіонального виміру. Реципієнти зобов'язані проживати в Базелі упродовж терміну стипендії. Присудження стипендій буде вирішуватися науковою консультативною радою.

<https://cutt.ly/c1GqFRI/>

У межах програми MSCA4Ukraine Центр біомедичної етики та права Львівського університету (KU Leuven, Бельгія) має можливість прийняти в свою команду дослідника з України для виконання проєкту «Навігація у кризових ситуаціях хворих на рак».

Завдяки установам, які співпрацюють у рамках цієї стипендії, кандидат матиме доступ до широкого спектра ресурсів щодо хворих на рак, а також до досліджень та лікування раку в Україні та в установах Європи, які безпосередньо займаються цією темою.

Упродовж виконання проєкту, який буде здійснюватися спільно з визначеним консорціумом організацій в Україні та Європі, дослідникові буде запропоновано 24-місячну стипендію.

<https://cutt.ly/21GqH60/>

Стипендія GEOP для українських науковців, які перебувають у небезпеці.

Визнаючи необхідність термінової підтримки українських науковців в умовах російської агресії, Музей історії польських євреїв POLIN надав одну 12-місячну стипендію GEOP для українських науковців, які перебувають у небезпеці.

Музей історії польських євреїв POLIN, як інституція публічної історії, є своєрідним містком, що поєднує академічні інституції і громадськість. «Глобальна освітня інформаційно-просвітницька програма» (GEOP) підтримує дослідницькі академічні стипендії, які призначені для вчених та науковців, що вивчають будь-який аспект, присвячений євреям Східної Європи. Це стосується таких дисциплін, як історія, мова та література, культурологія, музика, історія мистецтва, музеологія, дослідження пам'яті тощо.

Стипендія «Українські науковці у небезпеці» заснована в рамках Глобальної освітньої інформаційно-просвітницької програми (GEOP) для надання підтримки українським науковцям та їхнім сім'ям для продовження своєї роботи в безпеці. Стипендія призначена як для науковців, які покинули свої домівки через війну, так і для тих, хто під час війни залишився в Україні.

Музей POLIN є культурною та дослідницькою установою, що популяризує історію та культуру польського єврейства, його стипендії відкриті для науковців зі ступенем доктора філософії (PhD) або його еквівалентом, які вивчають будь-яку тему, пов'язану зі східноєвропейськими євреями.

Стипендіати можуть реалізовувати стипендію як у Варшаві, так і працювати дистанційно з України. Резидентська стипендія призначена для українських науковців, які, шукаючи безпеки для себе та своїх родин, залишили свої домівки під час війни і зараз перебувають за кордоном. Стипендія створена для надання їм академічної резиденції, щоб вони могли продовжувати свою роботу у Варшаві. Визнаючи той факт, що деякі науковці надалі не мають можливості виїхати з України і що вони також потребують фінансової підтримки, POLIN також допускає нерезидентську стипендію.

Очікується, що одержувач фінансування продовжить дослідницьку або академічну діяльність, яка буде вказана в дослідницькій пропозиції. Стипендіат GEOP буде зобов'язаний надати два звіти про свою діяльність з 6-місячним інтервалом.

Стипендіат, який проводить свої дослідження на місці у Варшаві, отримуватиме щомісячну виплату 6000 злотих бруто (близько 1400 доларів США) упродовж 12 місяців. Стипендіат, який перебуває в Україні, отримуватиме щомісячну виплату в розмірі 5500 злотих бруто (близько 1200 доларів США) на той самий період.

<https://cutt.ly/31GqLVt/>

Вже втретє Національний науковий центр Польщі (Polish National Science Centre) запрошує іноземних науковців для виконання 24-місячних дослідницьких проєктів у приймаючих установах Польщі в рамках програми POLONEZ BIS.

POLONEZ BIS – постдокторська програма, яка дає змогу проводити дослідження незалежно від теми чи дисципліни в одному із закладів вищої освіти Польщі, зокрема в інститутах Польської академії наук.

Програма гарантує успішним стипендіатам працевлаштування на повний робочий день і фінансування соціального забезпечення, а також низку навчальних курсів і співпрацю зі стартапами та громадськими організаціями.

Заявки можна подавати з 22 вересня до 15 грудня 2022 р.

Детальну інформацію про програму POLONEZ BIS шукайте тут:

офіційний веб-сайт: <https://polonezbis.eu/en/>

LinkedIn: <https://www.linkedin.com/company/polonez-bis/>

<https://cutt.ly/c1GqCiw/>

Інститут геології Республіки Словенія в рамках глобальної кампанії «We support Science in Ukraine» пропонує гранти на дослідження у сфері інформаційних технологій і програмування, геологічного та гідрогеологічного моделювання, а також можливість залучення українських науковців до наукових програм Інституту на довготривалій основі.

Геологічна служба Словенії (Geološki zavod Slovenije) є державним науково-дослідним інститутом із 75-річною історією в галузі геонаук. Місія інституту полягає в тому, щоб надавати інформацію про геологічну обстановку та природні ресурси Словенії та брати участь у розвитку знань про минулі та поточні процеси, які відбуваються в земній корі. GeoZS збирає, зберігає та поширює дані про геологію Словенії та завдяки міжнародній співпраці зі своїми партнерами за кордоном розширює свою діяльність за межі словенських кордонів. Експерти інституту охоплюють широкий спектр досліджень, спрямованих на регіональну геологію, гідрогеологію, геонебезпеку, геотермальну енергію, мінеральні ресурси та геохімію.

Дослідники та допоміжний персонал, які цікавляться управлінням просторовими даними, інформаційними технологіями та програмуванням, геологічним і гідрогеологічним моделюванням, можуть отримати короткострокове фінансування (6 місяців) для продовження своїх досліджень і потенційної інтеграції в дослідницьку програму GeoZS на довгостроковій основі.

Заявки від дослідників і допоміжного персоналу з інших наукових дисциплін також вітаються.

Резюме, доповнене коротким супровідним листом, необхідно надіслати на адресу: info@geo-zs.si.

Для отримання додаткової інформації про Геологічну службу Словенії відвідайте офіційний веб-сайт: <https://www.geo-zs.si/index.php/en/>.

<https://cutt.ly/J1EgRFh>

Віденський Інститут наук про людину та Український науковий інститут Гарвардського університету пропонують стипендії українським науковцям.

Ці стипендії призначені для сприяння у таких напрямках:

- інтелектуальна солідарність: як інтелектуальна спільнота, товариство Інституту наук про людину цінує внесок українських колег у європейське та глобальне виробництво знань. Таким чином, стипендії доступні для українських науковців у галузі гуманітарних та соціальних наук, які мають нагальну професійну потребу внаслідок російсько-агресивної війни. Перевага надаватиметься випускникам IWM та членам спільноти IWM;

- документація: довготривалий фактичний запис має важливе значення для встановлення та підтвердження правди про війну Росії проти України. Тому ми пропонуємо підтримку проектам, які створюють та/або поширюють документацію про російську агресію та досвід українців під час війни. Кандидатами можуть бути журналісти, перекладачі, фотографи-документалісти та кінематографісти, а також науковці з цифрових гуманітарних наук, історії та суміжних галузей;

- культура: культурна сфера завжди відіграла важливу роль в українській діяльності; сьогодні культура має силу осмислити немислиме та донести українські реалії до широкого світу. Таким чином збільшиться підтримка українських учених-гуманітаріїв, письменників, митців та публічних інтелектуалів, чия робота стосується перетину мистецтва та політики та проливає світло на універсальність українського досвіду.

Стипендії присуджуються як резиденційні, не резидентам або змішані, відповідно до потреб і вподобань стипендіатів, тривалістю від одного до шести місяців, залежно від проекту. Вони входять переважно під егіду програми IWM «Україна в європейському діалозі», але також можуть включати інші чинні програми стипендій IWM.

Ці стипендії присуджуються на підставі рішення керівництва та консультативної ради Проєкту Ukraine in the European dialogue (UiED). Рішення приймаються на постійній основі.

Запити, включаючи резюме та проектну пропозицію на одній сторінці, надсилайте на ukraine@iwm.at.

<https://www.iwm.at/news/expanded-fellowship-opportunities-for-ukrainians>

Міжнародні університети Великобританії (Universities UK International – UUKi) об'єдналися з Research England для підтримки інноваційної Ініціативи побратимства університетів Великобританії та України.

Схему, яку Research England підтримує інвестиціями в 5 млн фунтів стерлінгів, очолюють Cormack Consulting Group і UUKi, розроблено для підтримки українських університетів і дослідників.

Вона має на меті допомогти британським та українським університетам поділитися ресурсами та підтримати українські заклади вищої освіти, персонал та студентів.

Інвестиції Research England, які будуть надані через UUKi, дозволять партнерам співпрацювати та розвивати свій потенціал у дослідженнях та інноваціях у майбутньому.

Така співпраця передбачає:

- семінари з розвитку партнерства;
- початкове фінансування для майбутнього двостороннього наукового співробітництва;

- підтримку дослідників та літні школи, доступ до навчання та розвитку для дослідницького керівного персоналу;
- підтримку дослідницької інфраструктури;
- обробку даних і доступ до дослідницьких сервісів та електронних ресурсів;
- доступ до програм підготовки та навичок дослідників у Великій Британії для аспірантів і дослідників на початку кар'єри;
- візити дослідників і аспірантів та посилення їх дослідницького потенціалу.

Міністр науки Джордж Фрімен (George Freeman) зазначив: «Наука і технології стають все більш важливими для геополітичної м'якої сили: як важелі для удару по Російській державі в рамках наших санкцій навесні, а також для підтримки науки через наш український дослідницький проєкт і використання інновацій у відбудові економіки України.

Я радий, що через нашу нову програму побратимства українські університети можуть співпрацювати з університетами Великої Британії для розвитку міцних партнерських стосунків, які принесуть користь обом націям, одночасно вирішуючи глобальні виклики досліджень та інновацій.

Незаконна війна Путіна в Україні спустошила більшу частину країни. Наша підтримка дослідницького співтовариства України є важливою частиною постійних зусиль Великої Британії щодо використання нашої науки, технологій та інновацій для глобального блага та підтримки українського народу та його економічної реконструкції».

Професор Дейм Джессіка Корнер (Dame Jessica Corner), виконавчий голова Research England, додала: «Ці інвестиції в розмірі 5 мільйонів фунтів стерлінгів, зроблені Research England від імені уряду Великої Британії, не лише створюють стратегічну відповідь на потреби досліджень та інновації, але й підтримують ініціативу побратимства Великобританії та України, засновану Universities UK International на початку року.

Партнерство, яке створюється за допомогою цієї схеми, є надзвичайно важливим як для підтримки та побудови як довгострокового співробітництва в галузі досліджень та інновацій, так і потенціалу між нашими двома країнами.

Фінансування буде життєво важливим для того, щоб університети Великої Британії могли посилити свою відданість підтримці своїх українських партнерів, дозволяючи їм вирішувати проблеми досліджень та інновацій; водночас надаючи нові ресурси, які дозволять сектору вищої освіти Великої Британії реагувати на майбутні кризи».

Джеймі Ероусміт (Jamie Argrowsmith), директор Міжнародних університетів Великої Британії, підкреслив: «Фінансування, оголошене сьогодні Research England, допоможе університетам Великої Британії та України, залученим до ініціативи Twinning, налагодити нові дослідницькі та інноваційні партнерства, а також полегшить доступ до наукової підтримки та життєво важливих ресурсів.

Університети, які беруть участь у програмі, взяли на себе довгострокові зобов'язання щодо партнерства, яке сприятиме відновленню та відбудові України, а також допоможе Сполученому Королівству отримати вигоду від нових, глибших відносин, які були налагоджені. Разом ці партнерства зроблять позитивний внесок у наші спільноти вищої освіти.

<...> Ми сподіваємося, що ця інвестиція ще більше зміцнить відносини між нашими двома країнами та засвідчить постійну підтримку Великої Британії України упродовж і після поточного конфлікту».

УУКі використовуватиме інвестиції Research England для управління програмою конкурсних грантів, доступних винятково університетам Великої Британії для використання в контексті партнерства Twinning.

Очікується, що результати включатимуть:

- ресурси для побудови довгострокових стратегічних партнерських відносин університетів Великої Британії зі своїми партнерами в Україні, які підтримують пріоритетні дослідження та інновації як установ, так і Великої Британії та України;
- спільні ресурси та можливості, які допоможуть британським університетам краще реагувати на майбутні кризи;
- партнерства, які здатні будувати спільні дослідницькі та інноваційні проекти, які позиціонуватимуть сектор Великої Британії як світового лідера у реагуванні на кризи;
- підтримку, яку отримуватиме університетська дослідницька та інноваційна екосистема України у зв'язку з поточною кризою та після неї;

Інвестиції Research England у розмірі 5 млн фунтів стерлінгів покриватимуть три напрями:

1) гранти партнерствам-побратимам для вирішення проблем досліджень та інновацій (R&I) (схема грантів на дослідження та інновації Великої Британії та України): гранти підтримуватимуть індивідуальні програми роботи, узгоджені між собою, які задовольняють взаємні потреби британських та українських установ і дослідників;

2) стратегічну міжсекторальну діяльність для нарощування спроможності та стійкості: низку міжгалузевих консультаційних проектів для розбудови майбутньої стійкості та спроможності реагувати на кризи на основі висновків партнерства Twinning. Це включатиме міжгалузевий огляд відповіді сектору вищої освіти Великої Британії на українську кризу, визначення уроків для майбутнього реагування;

3) координацію, управління та визначені наслідки: це включатиме управління міжгалузєвою діяльністю та заходи для обміну передовим досвідом між партнерствами Twinning.

<https://cutt.ly/31PIRTD>

Міжнародна підтримка бібліотечної справи в Україні

NUMO. Стипендійна програма бібліотек та архівів для біженців з України.

Німецька бібліотечна спілка dbv (Der Deutsche Bibliotheksverband e.V.) за підтримки Уповноваженого Федерального уряду з культури та ЗМІ надає стипендії біженцям з України, які співпрацюють з бібліотеками та архівами в Німеччині.

Цією програмою Німецька бібліотечна спілка dbv прагне долучитися до гуманітарної допомоги біженцям з України і посприяти збереженню культурних та медійних надбань в Україні. Стипендійна програма передбачає підтримку приватних осіб у реалізації некомерційних проектів у публічних та академічних бібліотеках чи архівах Німеччини.

Програма отримала свою назву від української спонукальної частки «нумо». Вона покликана заохотити переселенців з України, які перебувають у Німеччині, впевнено й активно реалізовувати власні ідеї та продовжувати свій особистий і професійний розвиток. У партнерстві з місцевими закладами стипендіати можуть розраховувати на підтримку німецьких колег та співпрацю на рівних.

З вересня по грудень 2022 р. у програмі візьмуть участь до 50 стипендіатів, які отримуватимуть по 2000 євро на місяць. Усього на фінансування програми виділено 400 000 євро.

Хто може подати заявку?

Подати заявку на стипендію можуть особи, які приїхали до Німеччини після 24 лютого 2022 р., рятуючись від російської загарбницької війни проти України, і хотіли б реалізувати власні проекти в бібліотеках та архівах у Німеччині.

Насамперед програма розрахована на бібліотекарів, архівістів, науковців, IT-фахівців, спеціалістів з інформаційних технологій, митців та працівників культури, письменників і поетів, перекладачів та освітян, а також на людей, які популяризують читання, організують мовні кав'ярні чи займаються репетиторством. Також на стипендію можуть претендувати люди, які хочуть продовжити співпрацю зі своїми роботодавцями в Україні у таких сферах, як онлайн-навчання або надання онлайн-консультацій, і які хотіли б використовувати інфраструктуру бібліотек та архівів для своєї роботи.

Що фінансує ця програма?

NUMO підтримує приватних осіб у реалізації власних проєктів або розвитку ідей у таких сферах: бібліотечна та/або архівна діяльність, наука, медійна діяльність та ЗМІ, освітня і культурна діяльність, політична, культурна та цифрова освіта та участь у проєктах, мистецтво та креативні індустрії, робота з культурною спадщиною, міжкультурний обмін та розвиток громадянського суспільства.

Стипендію також можуть отримати діячі сфери культури та ЗМІ, які бажають продовжити освіту або підвищити кваліфікацію і розвивати особисті та професійні навички.

Для реалізації своїх проєктів стипендіати співпрацюватимуть із бібліотеками та архівами у Німеччині: ці установи запропонують учасникам програми приміщення, робочі та дослідницькі інструменти, (цифрові) медіа, техніку, а також нададуть компетенції для проведення бібліотечних закупівель, інформаційних кампаній та кампаній сприяння читанню, медіаосвітньої діяльності, цифровізації, для організації публічних заходів, захисту й передачі культурної спадщини. Крім того, бібліотеки та архіви є місцями культурної взаємодії, обміну та дискусій; вони допоможуть стипендіатам налагодити контакти з іншими важливими громадськими активістами й інституціями та соціальними групами.

У чому полягає «співпраця з бібліотеками та архівами»?

Для отримання стипендії необхідна згода на співпрацю (Kooperationszusage) від публічної чи академічної бібліотеки або архіву в Німеччині. Цією згодою установа підтверджує намір заявника та пояснює, як вона підтримуватиме стипендіата на практиці. За необхідності Німецька бібліотечна спілка dbv може допомогти з пошуком установи для співпраці.

Співпраця може набувати різних форм і залежить від проєкту заявника та від можливостей/ресурсів місцевої установи. Установи, які приймають стипендіатів, можуть зокрема надавати таку підтримку:

- доступ до робочих місць закладу;
- доступ до інфраструктури, тобто до приміщень, медіаматеріалів (книги, CD, DVD і т. і.), цифрових медіа та платформ (планшети, відеоканал бібліотеки, лабораторії прототипування FabLab);
- доступ до освітніх та інших пропозицій установи (заходи з популяризації читання, навчання цифровим навичкам, підвищення кваліфікації);
- участь у заходах з професійної підготовки;
- організаційне забезпечення заходів, запланованих стипендіатами.

Як надається підтримка?

Кандидати можуть подати заявку на отримання щомісячної стипендії в розмірі

2000 євро з вересня по грудень 2022 р. (максимальна сума фінансування становить 8000 євро).

Заявку на отримання стипендії можна подати онлайн. Прийом заявок розпочався з 1 вересня 2022 р.

З питаннями Ви можете звернутися за адресою: ukraine@bibliotheksverband.de.

Онлайн-формуляр для подання заявки тут: <https://stipendien.bibliotheksverband.de>.

<https://cutt.ly/z1Px927>

Посольство Сполучених Штатів Америки в Києві оголошує конкурс АФСР 2023 на отримання гранту від Посольського фонду США зі збереження культурної спадщини (Фонд АФСР). Програма Фонду АФСР має на меті збереження історичних будівель та пам'яток, археологічних об'єктів, музейних колекцій, форм вираження традиційної культури, а саме мов корінних народів та ремесел. Повна реалізація програми Фонду АФСР залежить від наявності коштів у 2023 фінансовому році.

За понад 20 років своєї діяльності Посольський фонд США зі збереження культурної спадщини підтримував понад 1000 проєктів у більш ніж 130 країнах. Сполучені Штати інвестували понад 1,7 млн доларів у 18 проєктів реставрації культурної спадщини в Україні.

Відповідні можливі заходи та напрями фінансування:

- а) анастилоз (anastylosis) (збирання пам'ятки з її оригінальних частин);
- б) збереження (стосовно пошкодження чи погіршення стану колекції чи пам'яток);
- в) консолідація (об'єднання розрізаних елементів пам'ятки);
- г) документування (запис в аналоговому чи цифровому форматі стану та основних особливостей об'єкта, місця або традиції);
- д) інвентаризація (перелік об'єктів, місць або традицій за місцем розташування, ознакою, віком або іншими об'єднуючими рисами чи станом);
- е) профілактична консервація (стосовно умов, що сприяють пошкодженню або загрожують пам'ятці);
- є) відновлення (заміна відсутніх елементів для відтворення первісного вигляду пам'ятки, як правило стосується тільки образотворчого, декоративно-прикладного мистецтва та історичних будівель);
- ж) стабілізація (зменшення порушень фізичного стану пам'ятки).

Наразі продовжено дати завершення таких проєктів:

- Реставрація Староакадемічного корпусу XVIII ст. Національного університету «Києво-Могилянська Академія»;
- Збереження Мармурової зали XIX ст. Чернівецького національного університету ім. Юрія Федьковича;
- Збереження етнографічних об'єктів, пов'язаних з українським композитором XIX ст. Миколою Леонтовичем;
- Документування пам'яток архітектури Луганської області.

Детальна інформація про конкурс: <https://ua.usembassy.gov/uk/education-culture-uk/u-s-ambassadors-fund-uk/>.

<https://cutt.ly/y1Gu60S>